

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus IV. An quælibet beneficia permutari possint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

sicut solet fieri in permutatione rerum profanarum; quia igitur de utroque ingressit in beneficio alterius contra c. *fin.* de Instit. c. *qualiter.* de Elect. & c. *per vestras*, de jure Patron: utrumque Pontifex judicavit privandum; etsi vero Pannormitanus putet n. 4. tam gravem ignorantiam vix cadere in aliquem, fuisse tamen in hoc ab istis erratum, factis apparet ex textu: neque novum est ex ambitione, aut temeritate in talibus errare.

1637 Not. 5. in quæstione, an amissio beneficiorum in dato casu incurratur ipso jure? an solum post Judicis sententiam? primam partem affirmari à Suarez l. 4. de simon. c. 57. n. 41. Garcia de benefic. p. 11. c. 4. n. 59. propter Extravag. 2. de simon. inter communes. Contrarium autem à Lessio l. 2. c. 35. n. 100. & Layman l. 4. summa, tr. 10. c. ult. §. 5. q. 4. & hoc videtur deduci ex dict. c. *cum olim.* ibi: *hunc Propositura, & illum Archidiaconatu curavimus spoliari;* in Extravagante autem citata solum dicitur, talem permutationem omnino viribus carere, sic ut nullum jus in ejusmodi beneficiis acquiratur.

1638 Not. 6. permutationem beneficiorum, ut sit legitima, exigere, quod fiat *ex justa causa, per Episcopum cognita, & probata,* quæ relate ad Ecclesiam est necessitas, vel utilitas saltem indirecte; cum sufficiat, esto causa tendat directè in commodum Beneficiati, ut si tali loco illi noxia sit aëris intemperies, vel Parricianorum aversio &c. sic Azor p. 2. l. 7. c. 30. q. 4. & alii; intervenire tamen etiam debet consensus requisitus eorum, ad quos pertinet jus eligendi, conferendi, vel presentandi ad tale beneficium, ut notat Glossa in c. *unicum,* h. t. in 6. V. *Collationem;* ne scilicet præjudicetur juri aliorum, quorum interest; secus enim, ad eorum instantiam, saltem rescindi poterit; dixi *requisitus;* nam, si sine justa causa consensum recusarent, Episcopo judicante, permutationem juste, ac rationabiliter peti, etiam non obtento eorum consensu permutationem admittere posset; jus enim eorum non extendit se ad actum non rationabilem; sic Azor cit.

ARTICULUS IV.

An qualibet beneficia permutari possint?

Cum ex dictis constet, quod requiratur ad hoc, ut Clericus beneficium, quod obtinet, permutare possit, ipsum in eo habere jus in re; sequitur illum, qui hoc jure destitutus est, non posse beneficium permutare. Cæterum jura, quæ, cum permutationem beneficiorum cum debitis conditionibus, de quibus dictum est, concedunt, non distinguunt inter beneficia validè, ac licitè permutabilia, sed indefinite loquuntur, ut notat Suarez l. 4. de simonia, c. 34. à n. 1. & alii: Prima dubitatio esse potest, an *unum* beneficium pro pluribus permutari possit? 2. an etiam *inaequalia*? 3. an beneficia, quorum quis possessionem nondum obtinuit? 4. an beneficia *manualia*? 5. an *commendata*? 6. an *pensio* pro pensione? 7. an pensio cum beneficio? 8. an beneficia *unita* alicui Ecclesiæ, vel monasterio? 9. an beneficia *reservata* Papæ? 10. an *litigiosa*? 11. an beneficium cum alio jure spirituali? 12. an beneficiorum permutatio fieri possit non obstantibus gratis expectativis?

Ad 1. R. quod sic, si ea sint compatible; nam pluralitas beneficiorum, si scilicet in eodem subjecto se compariantur, vel in eorum concursu in eandem personam ordinarius dispensare possit, non vitiat ullo jure permutationem; secus dicendum est, si habens plura id obtineret sola dispensatione Papæ; jus enim, quod Titius accepit ex *Papali dispensatione*, suo ipse jure transferre non potest in alium, etiam cum consensu Ordinarii, quia concessum est *personæ.*

Ad 2. R. Quod sic, sive inæqualitas fit in eo, quod unum sit *simplex*, alterum *qualificatum*; sive, quod unum sit pinguius altero; nam permutatio fit solum in titulo, cui contingens est, quod diversa sint in qualitatibus, vel aliis accessoriis. Sed hoc accipiendum est juxta dicenda hic à n. 1648.

Ad

- Ad 3. R. Quod sic, modo habeat jus in re, & si collationem sibi factam accepit, esto nondum missus sit in possessionem; secus, si haberet solum jus ad beneficium, seu jus in spe; nam hoc solum est personale; secus jus in re, unde in secundo permutaret quis alienum, non autem in primo.
- 1642 Ad 4. R. Posse permutari *manualia inter se*; quia tametsi jus, quod ejusmodi beneficiarii habent in suo beneficio, non sit perpetuum, sed ad nutum removibile, est tamen jus in re; secus est, si manuale permutaretur cum non manuali; nam permutans non manuale transferret jus perpetuum in eum, qui cedit jus solum ad nutum tollibile per eum, qui constituit; & hoc autoritate privata; nullus autem beneficiarius jure suo potest alteri constituere titulum perpetuum in beneficio sine nova provisione, seu canonica institutione.
- 1643 Ad 5. not. si commenda sit perpetua, & in titulum; Commendatario competere jus reale in beneficio; secus si tantum sit temporalis; quo posito: R. permutari posse priora; non autem, solum temporaliter commendata, nisi autoritate ejus, qui commendavit: Commendatarii enim, qui beneficia commendata habent in titulum perpetuum, obtinent eo ipso jus reale beneficii, consequenter non permutarent alienum; secus, qui habent solum temporaliter, nisi tale jus concedat is, qui commendavit; sic Azor cit. p. 2. l. 7. c. 29. q. 11.
- 1644 Ad 6. R. Non posse autoritate Episcopi; nam ordinariis *infra Papam* non conceditur approbatio pactorum circa spiritualia, etiam solum annexivè talia; nisi, ubi contingit permutatio beneficiorum; qua concessione derogatur juri communi generaliter prohibenti omnem pactionem in beneficiis, & juribus spiritualibus; non igitur extendi potest ad permutationes *pensionum*; cum hæc non sint proprie beneficia Ecclesiastica; ita Suarez cit. lib. 4. de simon. c. 33. à n. 4. aliud est, si pensio erecta foret in titulum beneficii; tum enim esset vere beneficium; non autem, secus, ex quo constat ad 7.
- 1645 Ad 8. R. Distinguendum esse inter

beneficia unita alicui Ecclesie, Monasterio, vel beneficio; primo enim fieri non potest permutatio ante unionem, quæ nondum sortita est effectum; sic enim impediret unionis effectum, quod, quia cederet in detrimentum Ecclesie, cui uniendum erat, fieri non potest à Rectore Ecclesie, Monasterii, vel beneficii, cui uniendum erat; sic Azor cit. c. 29. q. 7. nisi consentiret is, cujus potestate facta est unio: Secundò, fieri non potest, unione jam sortita effectum, ut tradit Azor cit. quod videtur procedere, si unione facta sit extinctus titulus, & nomen beneficii uniti; quia tali casu fieret permutatio *non beneficii cum beneficio*, quod, ut dictum est superius, fieri non potest: secus tamen probabiliter dicendum foret, si adhuc retineret titulum, & nomen beneficii, qualiter id contingit in unione beneficiorum *æque principali*, si taliter unitum cum alio similiter unito permutaretur propter rationem oppositam, id quod tenere videtur Garcia de benefic. p. 11. c. 4. n. 26.

Ad 9. R. negativè; nam beneficia permutata, permutatione semel à legitimo superiore admissa, per ordinarium Collatorem conferri debent *permutantibus*; at hoc ille præstare nequit, ubi beneficia sunt reservata Papæ; ergo. Ma. est ex dictis min. ex n. 522. V. tamen hic in seqq.

Ad 10. R. beneficium *litigiosum* non posse permutari cum *non litigioso*; sic enim ille disponderet cum præjudicio alterius colligantis, & re, de qua dubium est, num res, seu beneficium illud sit suum, an alienum? & quia permutatio, ut diximus n. 1644. quæ sit jure ordinariorum solum permessa est *inter beneficia*; per ordinarium admitti non potest permutatio beneficii *cum alio jure spirituali*, quod non est beneficium, v. g. cum Patronatu &c. ita Suarez cit. c. 31. à n. 14. & ex hoc liquet responsio ad 11.

Ad 12. R. Affirmativè ex c. *Licet*, u- nico. h. t. in 6. ubi Bonifacius VIII. scribens ad Episcopum Biterrensem, *licet*, inquit, *aliqui Apostolica potestate beneficia proxime vacatura expectent*; illos tamen, qui secundum formam juris be-

beneficia, ad collationem Episcopi spectantia, permutare volentes, liberè in manibus illius ipsa resignant, *non vult pontifex* (æquitatem præferens rigori) *circa permutationem beneficiorum hujusmodi, quæ alius minime resignasset; impediri*: Sed hoc intelligendum venit seclusa fraude; nam eo casu non ceaseretur *vacans* causa permutationis. Ex hujus c. decisione deducitur, quod reservatio *generalis* in favorem expectantium non comprehendat ex æquitate beneficia, *vacantia per commutationem legitime factam*; ne scilicet per interdictum auferatur alicui libertas legitima disponendi de rebus suis modo honesto, licito, & debito, ut tradit Flores de Mena l. 1. Variar. q. 13. n. 20.

1648 Dubitatio. 13. est, an, & qua ratione permutari possint beneficia *inequalia*, suppleto defectum dando pecuniam, vel aliud pretio æstimabile? Circa præsentem quæstionem habetur aliquid in c. *Ad quæstiones*. 6. h. t. Cum enim duæ Ecclesiæ Conventuales desiderarent permutare possessiones, magis uni, quam alteri vicinas, & altera propter meliores proventus postularet sibi adjici certam summam pecuniæ, consultus Clemens III. an id liceret? respondit: cum permutatio ejusmodi per se possit fieri, neque sit indebitum, si altera vi possessionum alteri præponderat, pecuniam refundi, prout visum fuerit expedire refusa certa pecuniæ quantitate posse contractum ejusmodi permutationis fieri; sic tamen, ut illi contractus inter se nequaquam misceantur.

1649 Ex hac Clementis responsione deducitur, Ecclesiam, vel præbendam pinguiorem non posse permutari absolutè, cum tenuiori vel minus pingui, interveniente pecunia ex parte tenuiori, ne videatur aliquid temporale dari pro re spirituali; sed, debere adhiberi cautelam, quam suggerit iste, ut temporale non detur propter spirituale, sed *propter excessum temporalitatis* istique duo contractus permutationis videlicet *juris spiritualis cum spirituali* & alter *adjectæ pecuniæ pro excessu reddituum temporalium*? inter se non commisceantur, non solum animo, sed neque verbis.

Verum hæc res difficultate non caret 1630 propter satis clarum periculum simoniæ; nam si beneficium minus cum pecunia datur pro majori, difficulter negari poterit, in his terminis non dari *pecuniam pro ipso beneficio*, quod est jus administrandi spiritualia, & percipiendi temporalia propter illud, nec alterum ab altero separatur; qui enim pro fructibus, vel bonis temporalibus beneficii, qui absque spirituali titulo comparari non possunt, pecuniam dat, utrumque necessario comparare intendit eo pretio, ac per consequens simoniam committit; nam qui vult subsequens, vult necessario antecedens, sine quo illud non existit, *L. ad rem mobilem*. ff. de procurat. cum adductis per Polit. de substit. tit. de compendiosa n. 4. & per Mantica de conject. ultim. volunt. lib. 4. tit. 1. n. 16.

Censent autem prædicti authores per hoc nihil fieri contra textum c. *ad quæstiones*; atque adeo neque contra decisionem Clementis III. in eo contentam; quia ibi Ecclesiæ non permutantur in titulum, sed quoad proprietatem; quo casu, cum jus spirituale nullum fuisset permutatum, nil mirum, si redditu pecuniæ ad æqualitatem diversus contractus circa possessiones fieri potuisset; pro quibus facit, quod hic textus agat de Ecclesiis, quas habebant Abbates Conventuales, sicque erant suis monasteriis unitæ; constat autem in perpetuis Ecclesiarum unionibus, quæ monasteriis, aut aliis dignitatibus fiunt, vel titulum beneficii uniti penitus extinguere, ita, ut nihil aliud, quam sola proprietas reddituum, & bonorum temporalium amplius consideretur, prout resolvunt Zabarella in comment. unic. q. 8. de Sequestrat. possess. Rota decis. 219. in novis.

Censent 2. idem dicendum, ubi unio ita facta est, ut perpetuus vicarius in beneficiis unitis relinquatur, prout jure fieri debet, ut per textum in c. *de Monachis*, & in c. *Extirpanda*. S. qui vero. de præbend. Concil. Trid. sess. 7. de reform. c. 7. & hoc etiam casu temporalia tantum transferuntur, & jus spirituale penes vicarium perpetuum manet; sicque quocumque modo in specie hujus

textus Ecclesie fuerint unita, apud Abbares, quasi res temporales erant, ac proinde licitum fuit sub ea forma pecuniam dare; quemadmodum licebit partem fructuum unius beneficii, seu locum Parochia cum altera simili parte commutare data pecunia; eo quod res temporales tantummodo aestimantur.

1653 Sed his non obstantibus, dicendum, permutationes beneficiorum inaequalium; valide, liciteque fieri etiam data pecunia, ubi haec non datur in compensationem excessus, quo unum beneficium excedit alterum *in qualitate spirituali, sed solum in fructibus, & redditibus temporalibus*; quia sic nulla intercedit simonia; modo absit fraus, & intentio prava, qua dans pecuniam quaereret revera *spiritualiter dignius*; & alter pecuniam; quod Clemens cautum voluit illis verbis, *sic tamen ut illi contractus inter se nequaquam misceantur*. Quare negandum est, in tali casu pecuniam non posse dari, nisi pro ipso beneficio; nam licet fructus unius beneficii comparari non possint ab alio absque spirituali titulo; hoc tamen fieri potest, quod quis acquirat jus eorum fructuum titulo spiritualis ministerii *non empto, aut pecunia comparato*; sed, *titulo collationis, supposita* resignatione in manibus Episcopi admittentis permutationem temporalium; cum enim, supposita utriusque resignatione, utrumque vacet, ut diximus, sic tamen, ut unius beneficium alteri permutantium conferatur; & vicissim, collatione juris spiritualis, seu tituli, consequenter acquirit etiam jus temporalium reddituum non obtinendum, nisi fieret aequalitas compensatione per pecuniam, ut tollatur id, quo alterum deficit.

1654 Verum est, quod jus ministerii spiritualis praesupponatur ad jus temporalium reddituum; sed ex hoc, quod horum defectus pecunia compensetur, non sequitur, pecuniam dari pro illo; alias, quando quis emit villam, cui annexum est jus Patronatus, dando pretium pro villa, quanti haec valet, eo ipso etiam daret pretium pro jure Patronatus, adeoque hoc nec indirecte emi posset, contra communem; unde sicut emens ta-

lem villam non committit simoniam; quia jus Patronatus, etsi annexum illi, non venit ullo modo etiam indirecte in appretiationem, cum, ut suppono, titulo annexi patronatus non augeatur pretium villae; sic dando pecuniam pro temporalibus redditibus beneficii, in hoc excedentis alterum, non committeretur simonia; quia jus spirituale illis annexum non venit ullo modo etiam indirecte in appretiationem, cum, ut suppono, titulo annexi juris spiritualis non augeatur pretium temporalium; de hoc videri possunt etiam ea, quae tradimus lib. 5. tit. 5. a n. 495. & ex his facile solvi poterunt, quae opposita sunt superius in contrarium.

ARTICULUS V.

De reliquis ad hunc titulum pertinentibus.

1655 **Q**uestio 1. est, qui possint admittere renunciationses beneficiorum causa permutationis? R. De hac quaestione a nobis actum esse lib. 1. tit. 9. a n. 2068. ubi i. diximus, quot modis fieri possit renunciatio? & specialiter a n. 2069. de quadruplici renunciatione conditionata? 2. quae beneficia possint, vel non possint renunciari? 3. qui? 4. ex qua causa? 5. quis jure valeat renunciationses admittere? Cum primis autem conditionatas, atque adeo etiam causa permutationis? de quibus ibid. V. dicta a n. 2089.

1656 Altera quaestio est, an, & qualiter intelligendum veniat, quod commutationes praebendarum, praesertim cum pactione praemissa, quae sit circa spiritualia, vel connexa spiritualibus, labem simoniae contineant? R. Ad hoc constare ex lib. 5. tit. 3. de simonia, a n. 491. Qualiter autem contingat renunciationsem, sub conditione coram ordinario factam, esse, vel non esse simoniacam, praesertim sub ea conditione, ut *huic, vel illi* conferatur, constat ex ibid. dict. a n. 503. & n. 506. ubi egimus de reciprocis beneficiorum resignationibus: de renunciatione autem confidentiali a n. 512.